

Aktualizace společné vízové politiky

Informační podklad ke sdělení o přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám a k návrhu na změnu nařízení o kodexu Společenství o vízech

Podklad k dokumentům Rady č. 7172/18 a 7173/18
květen 2018
zpracovala: Eva Sochorová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 8
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 8
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 9

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

ŘADA: DOKUMENTY EU

Název: Aktualizace společné vízové politiky

Typ řady: interní

Zpracovala: Sochorová, E.

První vydání řady: říjen 2004

Číslo: Podklad k dokumentům č. 7172/18 a 7173/18

Frekvence vydání řady: nepravidelná

Datum: květen 2018

Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ

Klíčová slova:

Jazyk: CZ

Revize vízového kodexu; zpětné přebírání osob; readmise; navrácení; migrace; vízum

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám

KOM(2018) 251 v konečném znění, kód Rady 7172/18

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES)

č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

KOM(2018) 252 v konečném znění, kód Rady 7173/18

Interinstitucionální spis 2018/0061/COD

- **Právní základ:**
Článek 77 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
15. 3. 2018
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 4. března 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 11. dubna 2018 prostřednictvím systému ISAP.
Datované dnem 5. dubna 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 24. dubna 2018 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Společná vízová politika EU je založena na harmonizovaných normách, které upravují:
  - **seznamy třetích zemí**, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, tzv. černý seznam, a jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, tzv. bílý seznam,
  - **vízový kodex**, tj. postupy a podmínky vydávání krátkodobých víz,
  - **jednotný vzor vízových štítků** a
  - zaznamenávání žádostí o víza a rozhodnutí členských států ve **Vízovém informačním systému (VIS)**; záznam obsahuje osobní údaje žadatelů, fotografie a otisky prstů.

Komise dne 14. března 2018 předložila *Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám* a v souvislosti s tím také *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)*. Společná vízová politika usnadňuje cestovní ruch, podnikání a také snižuje bezpečnostní riziko a riziko nelegální migrace. Vzhledem k migračním a bezpečnostním výzvám a pokroku v technologiích Komise v těchto dokumentech navrhuje **přehodnocení společné vízové**

politiky s cílem usnadnit legální cestování a podpořit boj proti migraci a bezpečnostním hrozbám. Revize vízového kodexu byla navržena již v roce 2014, ale v jednáních nebyla nalezena shoda mezi Evropským parlamentem a Radou. Komise proto návrh vzala zpět a předložila nový návrh, který částečně z původního návrhu vychází, ale navíc obsahuje opatření reflektující migrační a bezpečnostní výzvy, a to zejména **spolupráci v oblasti zpětného přebírání osob**. V souvislosti s tímto návrhem Komise plánuje ještě předložit **návrh na změnu Vízového informačního systému** po dokončení technických studií a studie dopadů. Sdělení se dále zabývá lepší součinností mezi vízovou politikou EU a vnějšími vztahy EU a digitalizací víz.

- **Obsah a dopad:**

- I. *Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám*

Komise se v následujících částech sdělení zabývá jednotlivými oblastmi (změna vízového kodexu, revize Vízového informačního systému, vztah vízové politiky a dalších politik EU a digitalizace víz), které jsou základem pro přehodnocení vízové politiky a její další směřování.

Obecné cíle

Kromě reakce na výzvy v oblasti migrace a bezpečnosti změny vízového kodexu cílí na zjednodušení vyřizování víz pro oprávněné cestující. K řešení migrace má přispět spolupráce se třetími zeměmi v oblasti zpětného přebírání osob a nepřímo také navrhovaná regulace vydávání víz pro více vstupů (viz dále). Prostřednictvím revize Vízového informačního systému se podle Komise zvýší zabezpečení postupu vyřizování víz a díky plnému využívání přístupu založeného na interoperabilitě by měla být jednodušší identifikace rizikových osob a osob cestujících v dobré víře.

Změna vízového kodexu

1. Spojení vízové a návratové politiky

V souvislosti s obtížným navrácením zadržovaných neoprávněných migrantů do zemí jejich původu, zejména v důsledku nedostatečné spolupráce orgánů těchto zemí, Komise navrhuje účinnější roli vízové politiky při řešení této otázky, zejména **zprísněním podmínek pro vyřizování víz v případě nespolupráce při zpětném přebírání**.

2. Přezkoumání vízového poplatku

Komise navrhuje **zvýšení vízového poplatku** a flexibilnější postup jeho přezkoumání. Zvýšení by mělo přispět členským státům například na personální zajištění vyřizování žádostí o víza, prostory, vybavení, odborné vzdělávání a vývoj a údržbu IT systémů.

3. Harmonizace udělování víz pro více vstupů s dlouhodobou platností

Držitel víza pro více vstupů může opakovaně cestovat do EU v průběhu doby platnosti víza. V současnosti mají konzuláty členských států velký prostor pro uvážení, což vede k praktikám, které narušují základní principy společné vízové politiky (konkurence mezi členskými státy, dvoustranné dohody se třetími zeměmi, spekulativní podávání žádostí o víza- tzv. „visa shopping“). Komise navrhuje **obecná pravidla pro vydávání víz pro více vstupů s postupně se prodlužující platností**, tzv. „kaskády“.

4. Efektivnější postupy udělování víz a usnadnění krátkodobého cestovního ruchu

Nově by oprávnění cestující měli mít možnost požádat o vízum v delším předstihu, mělo by být zavedeno elektronické vyplnění a podpis žádosti o vízum a stanoveny kratší lhůty pro rozhodování o žádosti. Komise také navrhuje jednorázová víza na vnější hranici dle zvláštního režimu. Platila by pouze pro daný členský stát, pro jeden vstup a na dobu maximálně 7 dní. Cílem takové úpravy je podpořit krátkodobý cestovní ruch a hospodářský růst.

Revize VIS a plné využívání interoperability

Vízový informační systém (VIS) umožňuje kontrolovat informace o státních příslušnících třetích zemí a rozhodovat o žádostech o vízum. Od roku 2020 by měl být plně interoperabilní se systémem vstupu/výstupu (EES), což umožní monitorovat využívání víz a ověřovat držitele víz v dobré víře. Systém VIS společně se systémem EES a evropským systémem pro cestovní informace a povolení (ETIAS) budou tvořit jedinou platformu pro vyhledávání, která umožní získat výsledky z různých systémů, a umožní tak účinnější prověřování žadatelů o víza. Návrh revize VIS bude obsahovat opatření týkající se interoperability a také bude obsahovat změny vyplývající z hodnocení provedeného v roce 2016.

1. Zlepšení kontrol při vyřizování víz pomocí interoperability

V současnosti mají konzulární úřady pro získání informací o zákazu vstupu povinnost pouze kontrolovat žadatele o vízum v Schengenském informačním systému (SIS). To by se mělo změnit zavedením systému ETIAS; zahrne se tak i kontrola např. v systému EURODAC a databázi odcizených a ztracených cestovních dokladů. Komise bude analyzovat pravidla pro vyřizování víz tak, aby bylo zajištěno srovnatelné základní ověření cestujících osvobozených od vízové povinnosti a těch, kteří víza potřebují. Zavedením Evropského vyhledávacího portálu bude možné cestující rychle a efektivně prověřovat ve výše uvedeném systému EURODAC, EES a také Evropském informačním systému rejstříku trestů-státní příslušníci třetích zemí (ECRIS-TCN).

2. Zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS

Informační mezery v oblasti hranic a bezpečnosti se týkají absence shromažďování údajů o dokumentech, které umožňují občanům třetích zemí pobývat na území daného členského státu po dobu delší než 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů. Proto Komise na žádost členských států provedla studii, ze které vyplynulo, že nejschůdnější variantou by bylo zřízení centrální evidence informací o dlouhodobých vízech a povoleních k pobytu EU v rámci systému VIS.

3. Snížení věkové hranice pro odebírání otisků prstů a ukládání kopií cestovních dokladů do VIS

Pro lepší ochranu dětí Komise zvažuje snížení věkové hranice pro odebírání otisků prstů u dětí, které potřebují vízum, a jejich uchovávání ve VIS. Dále posuzuje možnost uchovávat kopie cestovních dokladů žadatelů o víza ve VIS pro důkladnější kontrolu těchto dokumentů a podporu navracení.

Posílení soudržnosti mezi vízovou politikou EU a dalšími politikami

Bevízový styk s EU je politickou prioritou většiny partnerských zemí. Vízová politika se také týká obchodních dohod a dvoustranných dohod o zrušení vízové povinnosti. Nová generace obchodních dohod EU umožňuje dočasnou přítomnost osob poskytujících služby a investice¹, aniž

---

¹ Např. poskytovatelé služeb, kteří jsou oprávněni k pobytu v délce až 6 měsíců každých 12 měsíců.

by spadaly do působnosti vízového kodexu nebo předpisů týkajících se legální migrace. Komise proto zpracuje analýzu pro posílení soudržnosti těchto dvou oblastí. Také se bude zabývat dvoustrannými dohodami o zrušení vízové povinnosti, které členské státy uzavřely se třetími zeměmi před rokem 1999. Tyto dohody mají zejména politický a historický význam a teoreticky umožňují neomezené prodlužování pobytu. Podle nařízení o systému vstupu/výstupu (EES) by tyto dohody měly být přehodnoceny 3 roky po zavedení systému EES. Komise bude analyzovat, jakým způsobem a v jakém rozsahu tyto dohody nahradit. Komise také zmiňuje, že převedení třetích zemí na seznam třetích zemí, které jsou osvobozeny od vízové povinnosti, by mělo zohledňovat, zda třetí země vydává biometrické pasy nebo uzavřela readmisní dohodu.

Digitalizace víz

Dalším úlohou Komise v oblasti vízové politiky je zabývat se otázkou digitalizace víz (digitální víza, on-line žádosti). Dnes jsou do systému VIS zaznamenávány žádosti o vízum a rozhodnutí o nich. Podání žádosti o vízum s požadovanými podpůrnými doklady a samotné vydání vízového štítku zůstávají v papírové formě. Přímý styk s žadatelem probíhá, když se žadatelé musí dostavit na konzulát při podání žádosti (prvním žadatelům se snímají otisky prstů) a při vyzvednutí cestovního dokladu. Například USA, Austrálie a Turecko a některé členské státy postupně zavádějí programy elektronických víz. Na Radě byly v roce 2017 již diskutovány tyto možnosti digitalizace vyřizování víz:

- nahrazení fyzických vízových štítků „digitálními vízy“ a
- nahrazení současné papírové žádosti postupem s on-line žádostí.

Digitalizace víz by pak mohla přinést nižší náklady na konzuláty a rychlejší, efektivnější a klientsky příznivější postup podání žádosti. Komise bude tuto problematiku dále analyzovat, podporovat pilotní projekty a do konce roku 2018 zahájí práce na studiích proveditelnosti. Také zdůrazňuje, že v této chvíli je prioritní zavedení systémů EES, ETIAS a přijetí návrhů interoperability informačních systémů EU. Komise chce dále diskutovat o přenášení rozhodování o žádostech o vízum z konzulátů na ústřední orgány z hlediska zajištění integrity a zabezpečení postupu vyřizování víz, což by mělo zahrnout diskusi o důležitosti znalostí místních poměrů při posuzování migračního rizika a také přínosy centralizovaného přístupu z hlediska efektivity a transparentnosti.

Závěrem Komise shrnuje, že společná vízová politika je základem pro bezpečnost a řádné fungování bez kontrol na vnitřních hranicích a že se proměnila z vnitřní politiky na nástroj vnějších vztahů EU. Vzhledem k nutnosti přizpůsobení současným výzvám apeluje na Radu a Evropský parlament, aby návrh změny vízového kodexu urychleně přijaly. Také zdůrazňuje zajištění soudržnosti mezi vízovou politikou a vnějšími vztahy EU a do budoucna zahájí jednání o další digitalizaci vyřizování víz.

II. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

Na základě provedeného hodnocení vízového kodexu byly definovány tři nejvíce problematické oblasti: nedostatek finančních zdrojů na podporu vyřizování víz, opakovaná vízová řízení pro pravidelné cestující a neefektivita navrácení nelegálních migrantů do některých zemí původu.

Návrh nařízení proto představuje především následující nová opatření, jejichž cílem je tyto problematické oblasti minimalizovat:

- zvýšení vízového poplatku z 60 EUR na 80 EUR – příjmy členských států by se tím měly navýšit o přibližně 26 %, zároveň by však toto navýšení nemělo odrazovat žadatele o vízum. Návrh také nově zavádí mechanismus revize vízového poplatku v dvouletém intervalu;

- obecná pravidla pro vydávání víz pro více vstupů s postupně se prodlužující platností na úrovni EU, tzv. kaskády:
  - v případě, že žadatel získal a oprávněně používal tři víza v průběhu předchozích dvou let, udělí se mu vízum pro více vstupů na dobu platnosti jednoho roku;
  - v případě, že žadatel získal a oprávněně používal vízum pro více vstupů s platností jednoho roku, udělí se mu vízum pro více vstupů na dobu platnosti dvou let;
  - v případě, že žadatel získal a oprávněně používal vízum pro více vstupů s platností dvou let, udělí se mu vízum pro více vstupů na dobu platnosti pěti let;
- opatření na zlepšení spolupráce v oblasti readmisí nelegálních migrantů – Komise bude pravidelně hodnotit spolupráci třetích zemí v oblasti zpětného přebírání osob dle těchto kritérií:
  - počet rozhodnutí o navrácení vůči státním příslušníkům třetí země,
  - počet skutečných navrácení osob a
  - počet žádostí o zpětné převzetí, kterým třetí země vyhověla.

Pokud Komise shledá, že daná země nespolupracuje, vydá prováděcí akt, v němž stanoví omezující opatření vůči této zemi, např. se na tuto zemi nebudou vztahovat ustanovení vízového kodexu o omezeném počtu podpůrných dokladů, vízových poplatcích, osvobození od vízového poplatku pro držitele diplomatických pasů, 10denní doba pro vyřízení a udělení víz pro více vstupů;

- víza, o jejichž udělení se žádá na vnějších hranicích na základě zvláštního režimu – toto vízum by mělo podpořit krátkodobý cestovní ruch a mělo by se týkat státních příslušníků přímo sousedících zemí; týká se pozemních hraničních přechodů a námořních hraničních přechodů (trajektové spojení). Vízum dle tohoto režimu by umožňovalo pouze jeden vstup na území členského státu, který jej vydal, a pobyt na dobu nejvýše sedmi kalendářních dnů. Tento režim by mohl trvat maximálně čtyři měsíce v kalendářním roce. Taková země by musela uzavřít dohodu o zpětném přebírání osob a nesměl by proti ní být vydán prováděcí akt o nespolupráci v oblasti zpětného přebírání osob dle předchozího bodu;
- zavádí se plná odpovědnost zastupujícího členského státu;
- podat žádost o vízum lze nově již šest měsíců předem oproti současným třem měsícům;
- ruší se obecná zásada, že každý žadatel musí každou novou žádost o vízum podat osobně, nicméně se musí osobně dostavit za účelem odebrání otisků prstů pro jejich uchování ve VIS;
- formulář žádosti lze vyplnit a podepsat elektronicky;
- obecná lhůta pro rozhodnutí o žádosti se zkracuje z 15 na 10 dní s možností ji prodloužit maximálně na 45 dní a ruší se 60 denní lhůta pro posouzení žádostí o krátkodobé vízum;

- členské státy mají povinnost informovat o řízeních o opravném prostředku. Proti zamítnuté žádosti lze podat odvolání včetně možnosti podání opravného prostředku k soudu. Pro odvolání je příslušný členský stát, který vydal konečné rozhodnutí o žádosti.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Sdělení Komise je strategický dokument, který nemá přímý dopad na právní řád ČR ani státní rozpočet ČR.

Nařízení je přímo použitelný právní předpis, na nějž je třeba právní řád ČR adaptovat. Transpozice se neprovádí. Navýšení vízového poplatku povede ke zvýšení příjmů státního rozpočtu ČR.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám

ČR vítá tento strategický dokument pro další směřování vízové politiky, který široce a komplexně diskutuje vyváženost politických, ekonomických a bezpečnostních zájmů. K jednotlivým tématům blíže odkazuje na rámcové pozice k návrhům, který se týkají interoperability informačních systémů, vízového kodexu a vízového informačního systému (návrh bude předložen v květnu). ČR také vítá diskusi o možnostech digitalizace vízového procesu.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

ČR obecně návrh nařízení vítá. Podporuje využívání víz s cílem zlepšit spolupráci v oblasti zpětného přijímání osob, přiměřené zvýšení vízového poplatku a také zjednodušení postupu vydávání víz pro pravidelné legální cestující včetně zrušení povinné osobní přítomnosti při podání žádosti s možností konzulátu provést pohovor. ČR však považuje za problematická ustanovení o vydávání krátkodobých turistických víz na hraničních přechodech a zkrácení lhůt pro rozhodnutí o žádosti. ČR také upozorňuje, že právní úpravě elektronizace vízového procesu by mělo předcházet detailní projednání a zpracování studií dopadů a proveditelnosti, v této fázi se ČR zaměřuje na soulad vízového procesu s požadavky interoperability informačních systémů. Co se týká soudního přezkumu, ČR je zastáncem soudního přezkumu procesních práv, nikoliv samotných důvodů neudělení víza.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám

Bylo zahájeno projednávání dokumentu v pracovní skupině Rady pro víza. V Evropském parlamentu je dokument v přípravné fázi a byl přidělen do gesce výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE). Datum projednání nebylo zatím stanoveno.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

Bylo zahájeno projednávání návrhu v pracovní skupině Rady pro víza. V Evropském parlamentu byl dne 16. dubna návrh přidělen k projednání výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a určen zpravodaj Juan Fernando López Aguilar (S&D Group).

- **Projednávaní ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 9. 5. 2018 a usnesením č. 75 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám /kód dokumentu 7172/18, KOM(2018) 251 v konečném znění/ a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) /kód dokumentu 7173/18, KOM(2018) 252 v konečném znění/ a souhlasí s návrhem dalšího směřování společné vízové politiky;
2. **podporuje** stanoviska vlády ČR k těmto dokumentům ze dne 4. března a 5. dubna 2018;
3. **podporuje změny**, které povedou k lepší identifikaci žadatelů zejména propojením systémů VIS, ETIAS a EES a navržené změny ve vízovém kodexu, především pak možnosti cílených negativních vízových pobídek pro země, které nespolupracují v oblasti zpětného přijímání nelegálních migrantů;
4. **žádá vládu ČR**, aby informovala o průběhu a výsledcích projednávání těchto dokumentů v orgánech EU jak výbor pro evropské záležitosti, tak i podvýbor pro migraci a azylovou politiku.